

- PŘEDNÁŠKA č. 12
- Phillipsova křivka
- Magický čtyřúhelník
- Historie

1

Kontakt

- Ing. Jiří Alina
- Katedra ekonomiky – č. 13V
- Tel. 38777 2500
- E-mail: jalina@ef.jcu.cz

2

Leitmanová, I., Hladký, J.: Makroekonomie, JU v Českých Budějovicích 1997, České Budějovice
 Mankiw, G.: Zásady ekonomie. Grada Publishing, 1999, Praha.

HOLMAN, Robert. Dějiny ekonomického myšlení. Praha : C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-380-9. (česky)

SOJKA, Milan. Dějiny ekonomických teorií. Praha : Havlíček Brain Team, 2010. ISBN 978-80-87109-21-2. (česky)

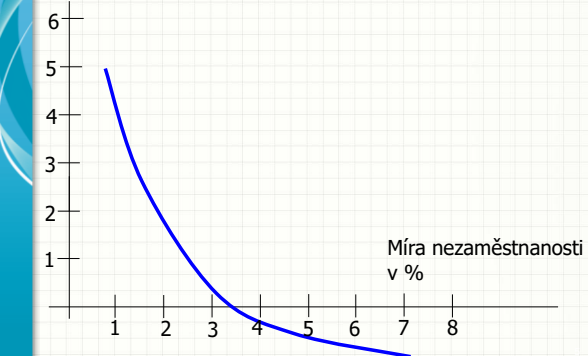
SCHUMPETER, Josef Alois. History of Economic Analysis. London : Allen and Unwin, 1986. ISBN 9780043303764. (anglicky)

3

Phillipsova křivka - původní

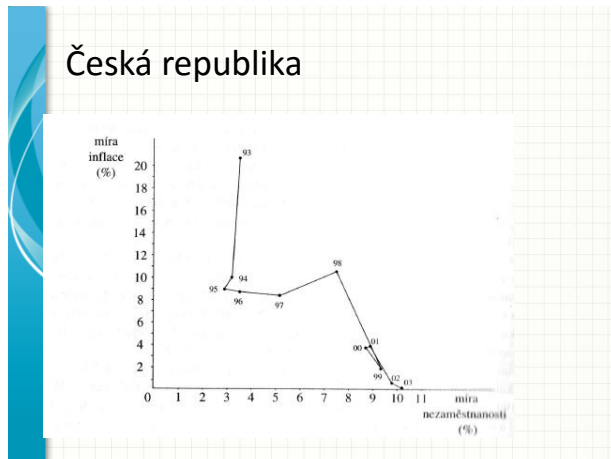
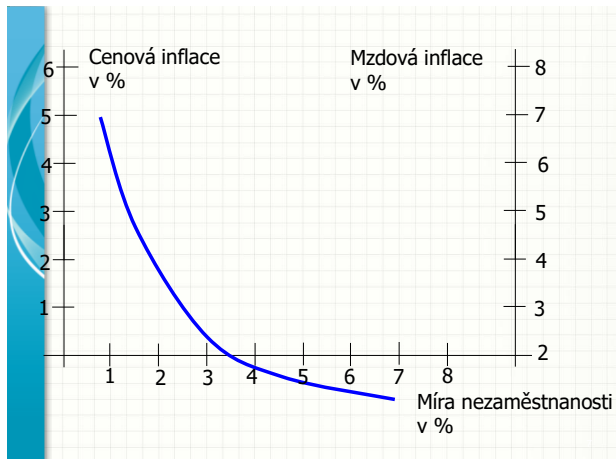
- A.W. Phillips – článek z 1958
- Phillipsova křivka – zachycuje negativní vztah mezi mírou mzdové inflace a mírou nezaměstnanosti

Mzdová inflace
v %

Upravená PC

- P.A. Samuelson, R. M. Solow
- Upravená: zachycená nezaměstnanost a cenová inflace
- g : mzdová inflace
- η : růst produktivity práce
- π : cenová inflace
- $\pi = g - \eta$

Magický čtyřúhelník

- **stabilní přiměřené tempo růstu HDP, $G=3\%$** $G =$ průměrné roční tempo růstu (v %)
- **vyrovnanost platební bilance, $B=0\%$**
- **minimální míra inflace, $P=2\%$**

$P =$ průměrná roční míra inflace (v%)

- **optimální míra nezaměstnanosti, $U=5,5\%$**

$U =$ průměrná roční míra nezaměstnanosti (v%)

9

Magický čtyřúhelník

Tvar démantu –
.... úspěšnost vlády jednotlivých oblastech, čím více je vrchol čtyřúhelníku vzdálen od průsečíku os x a y, tím úspěšnější byla vláda v plnění příslušného cíle

Velikost plochy –
představa o celkové úspěšnosti stabilizační politiky

10

Článek: EKONOMIE (47)

Ekonomie je známá tím, že používá nerealistické předpoklady, na kterých staví své modely. Jedním zálkadním je třeba zvláštní forma ekonomie, dokonalé racionální jedince. Měly má jasno v tom, co chce. Tento předpoklad v zásadě počítá s tím, že člověk je světybná jednotka, která neustále maximalizuje svůj užitek.

V ekonomii se dlouho vedla a stále vede diskuse o tom, že tyto předpoklady jsou ne technické, nerealistické - a jde pouze o to, aby se s nimi v modelech dobře pracovalo a aby dávaly dobré výsledky. Jenže problém nastává v okamžiku, kdy jen začneme skutečně věřit. Jestli slyší ekonom si může stokrát modelovat racionální chování člověka nebo jeho subekst, ale pak veškerá neustává přitěž do hospody a měřit přitěž do stáru a tvrdit nebo věřit, že člověk skutečně racionálně soběc je.

Jedná se přece jen o předpoklad, něco, co může být v modelovém ekonomickém uvádění užitečné, ale nemě se z toho vysvoovat filosofická či teologická závěry. Pak se totiž z předpokladů pokoutně stávají artikly ekonomické víry a ekonomie. Je to asi jako kdyby fyzik tvrdil, že třetí vzduchu neexistuje a že nemá na rychlost pádu příměrně žádný vliv. Pochopitelně že má, jen v některých případech lze tento vliv zanedbat. V jiných ale nikoli.

Jak se rodí mýty

Ekonomie často tvrdí, že má být pozitivní, a nikoli normativní, tedy že má popisovat věci tak, jak jsou, a ne tak, jak bychom si přáli, aby byly. Jenže mezi vědou "PŘEDPOKLÁDÁME, že člověk je racionálně optimalizátor užtůku" a vědou "Člověk JE racionálně optimalizátor užtůku" je neobyčejný rozdíl. A pokud se z předpokladů stane významná víra, je i na vědní povědomou, jak to s tou normativitou v ekonomii ve skutečnosti je. Jak můžeme popisovat věci tak, jak skutečně jsou, když o našich předpokladech neuvážíme? A je vůbec možné tak skutečně státní, jako jsou například lidé motivovaní, racionální a subekstní? "Vyřešit" tím, že se je "odpředpokládáme"? Nemí to přitěž velké zjednodušení na to, abychom o sobě mohli hrát tvrdit, že popoujeme věci (a lidi) tak, jak jsou? Neříkáme tím spíše to, že popoujeme ověc náš tak, jak ve skutečnosti je, ale tak, jak se nám to hodí? Nepodpíne se tím tak trochu na tom, proti čemu nauko sami bojujeme, totiž na stavění nových mýtů?

11

Jak se v ekonomii z předpokladů stává víra (T. Sedláček)

- <http://dialog.ihned.cz/komentare/c1-55692020-jak-se-v-ekonomii-z-predpokladu-stava-vira>

12

- 1 Antika
- 2 Scholastika
- 3 Merkantilismus
- 4 Kamenarismus
- 5 Fyziokratismus
- 6 Klasická politická ekonomie
  - 6.1 Adam Smith
  - 6.2 Thomas Robert Malthus
  - 6.3 David Ricardo
  - 6.4 John Stuart Mill
- 7 Francouzský socialismus
  - 7.1 Asociacionismus
  - 7.2 Anarchismus
  - 7.3 Saint-Simonismus
- 8 Německá historická škola
  - 8.1 Starší historická škola
  - 8.2 Mladší historická škola
  - 8.3 Nejmladší historická škola
- 9 Marxismus
  - 9.1 Karl Marx
- 10 Neoklasická ekonomie
- 11 Institucionální ekonomie
- 12 Ordoliberalismus
- 13 John Maynard Keynes a keynesiánská ekonomie
- 14 Neokkeynesiánská ekonomie
- 15 Nová klasická makroekonomie
- 16 Nová keynesiánská ekonomie
- 17 Nová institucionální ekonomie

13

Směry ekonomie

Hlavní makroekonomické přístupy (školy)

- 1) Klasická (neoklasická) ekonomie
- 2) Keynesiánská ekonomie

14

Rozdíly

- **Očekávání:** klasici – budoucnost předvídatelná
keynesiánci – nepředvídatelná budoucnost
- **Období:** klasici – dlouhé
keynesiánci – krátké
- **Využití zdrojů:** klasici – rovnováha při plném využití zdrojů
keynesiánci – rovnováha dosažitelná i při neúplném využití zdrojů
- **Trhy:** klasici – důležitost finančních a peněžních trhů
keynesiánci – důležitost trhů výrobků a služeb a trh VF
- **Státní regulace:** *klasici – minimum státní regulace*
keynesiánci – rozsáhlé státní regulace

15

Směry (hlavní) ekonomie

- časové rozdělení:
  - 1) klasická škola
  - 2) neoklasická škola
  - 3) keynesiánská škola
  - 4) konzervativní škola

16

Klasická škola - charakteristika

- Typický znak klasické politické ekonomie -**doktrína svobodného obchodu, svoboda tržní konkurence**
- „laissez faire“ a neviditelná ruka trhu
- dva předpoklady:
  - A) Lidé sledují svůj ekonomický zájem
  - B) Ceny zajišťují svým pohybem neustále obnovování rovnováhy na trzích.

17

Klasická škola politické ekonomie

Hlavní představitelé

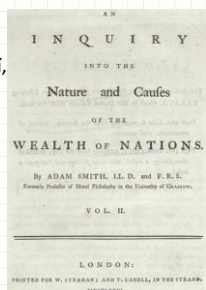
- **A. Smith**
- **T. R. Malthus**
- **D. Ricardo**

18

Adam Smith (1723 – 1790)

- **Pojednání o podstatě a původu bohatství národů (1776).**

- neviditelná ruka trhu,
- růst a měření národního bohatství,
- teorie hodnoty a rozdělování

19

Robert Malthus (1766 – 1834)

- **Populační teorie** - populace roste geometrickou řadou ale zdroje obživy aritmetickou
- zákon klesajících výnosů

20

David Ricardo (1772 – 1823)

- dílo **Zásady politické ekonomie a zdanění**

Pracovní teorie hodnoty

Teorie mezinárodního obchodu – komparativní výhoda

Teorie peněz (kvantitativní teorie peněz)

21

Neoklasická ekonomie

- Vznik neoklasického paradigmatu - okolo roku 1870.

V těchto letech vydali

- Angličan - William Jevons
- Rakušan - Carl Menger
- Francouz - Léon Walras

svá díla, v nichž nezávisle na sobě formulovali v komplexní podobě teorii mezní užitečnosti. **Tzv. marginalistická revoluce**

Typickým znakem - důraz na intenzivní využití matematických metod

22

John Maynard Keynes (1883 – 1946)

- **Hlavní myšlenka** - kapitalistická tržní ekonomika prodělala ve svém vývoji takové změny, že ve dvacátém století již **nemůže úspěšně fungovat pouze na základě samoregulačních tržních sil.**
- Keynes navrhl řešení v podobě **vládní intervence**

23

Neoklasiánství a postkeynesiánství

Neoklasiánství

- Rozvoj po druhé světové válce, představitelem byl například Paul Samuelson (dostal Nobelovu cenu).
- Propagují státní zásahy do hospodářství, kladou důraz na ovlivnění zaměstnanosti (ta má být co nejvyšší).

Postkeynesiánství

- Představitelkou je J. Robinsonová. Teoretici vypracovali teorii nedokonalé konkurence.

24

Monetarismus

- Monetarismus je ekonomická teorie zdůrazňující význam peněz včetně jejich samoregulační funkce a odmítající státní zásahy do ekonomiky.

- Milton Friedman
(31.7.1912 – 16.11.2006)

25

Novější (soudobé) teorie Teorie racionálních očekávání

- Očekávání = s cílem max. užitek a min. náklady na základě všech dostupných informací
- vychází z klasické ekonomie neklade však tak velký důraz na peníze
- subjekty mají schopnost učit se z minulých chyb**
- Robert Lucas
- Hypotéza racionálního čekávání - lidé berou při svém rozhodování v úvahu všechny dostupné relevantní informace

26

Škola strany nabídky

- Nastolení makroekonomické rovnováhy ve **stimulaci nabídky jako zdroje bohatství**
- Analýza nabídkových podnětů
- Zaměření na daňové sazby - oslabují nabídkové podněty
- A.Laffer - Lafferova křivka

27

PĚKNÝ DEN

28